

CANCEL*
MARTIS B**
1718*

6081

IX A. 6. 120.

52

~~175. 177~~

~~XXVIII. 9. a~~

[Faint handwritten signature]

[Faint handwritten mark]

J. J. B.
DISSERTATIO INAUGURALIS
DE

CONJUGALIS
DEBITI

PRAESTATIONE,
Von Leistung der Ehehichen Pflicht/

Quam
PRÆSIDE DEO TRINUNO,
INDULTU ET AUCTORITATE
MAGNIFICI

CTORUM ORDINIS,
IN ALMA NORICORUM UNIVERSITATE

PRO LICENTIA,
SUMMOS IN UTROQUE JURE

HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA
rite & legitime capeſſendi,

Publico ac ſolenni Eruditorum Examine ſubjiciet
ad diem xxv. Junii, A.O.R. MDCCVI.

H. L. Q. C.

JOHANNES JODOCUS BECK,
Norimbergensis.

Cattitero MEYERIANO.

DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
CONIUGALIS
DEBITI
PRAESTATIONE
CONIUGALIS
PRAESIDE DEO TRININO
INDULTE ET AUCTORITATE
MAGNIFICI
DOCTORUM ORDINIS
IN ALMA NORICORUM UNIVERSITATE
PRO LICENTIA
SUMMOS IN IURIS
HONORES ET PRAELEGIA DOCTORALIA
SIVE & LEGITIME CAPESSE
JOHANNES IOHANNES BECK
Norimbergae
Cursus METRANO

I. N. J.

PRÆFATIO.

A Vultu tuo, Domine Jēsu, judicium meum
prodeat, & oculi mei videant æquitatem!

Quanquam Conjugium Reipubl. atq;
Ecclesie Seminarium Ezech. XVI. 20. libidi-
nis alexipharma, conservanda castitatis
atq; pudicitie remedium 1. Cor. VII. 2. ab ipso
DEO, Ente purissimo, omnisq; boni fonte, sta-
tim ab initio mundi in Paradiso, cum adhuc in statu innocen-
tie viveret homo, sit institutum Gen. I. 27. & II. 18. ac ita or-
dinatum, ut sit inter fideles honorabile, purum, sanctum, ca-
stum & honestum Ebr. XIII. 1. Thessal. IV. 1. Timoth. II. Tit.
II. post lapsum etiam a Numine benignissimo conservatum &
corroboratum Gen. III. 16. VIII. 17. IX. 1. Psalm. CXXXVIII. 3.
tum commendatum & honoratum, Gen. XXIV. 7. 27. Deut.
XXIII. 2. XXIV. 5. Tempore insuper N. T. ipse Christus Filius
DEI unigenitus, ex conjugata natus Luc. I. 27. II. 7. presen-

tia sua primog, miraculo Nuptias cohonestari Joh. II. 2. seqq. impurus tamen ille spiritus, matrimonii hostis juratus, Diabolus, jam inde a primis quasi Ecclesie incunabulis instituti Conjugalis turbatorem egit, & ita hostiliter instituto isti divino se se opposuit, ut a tactu etiam mulieris abhorreretur in summam generis humani atq. orbis Christiani perniciem voluerit. Diabolicum hocce institutum 1. Tim. IV. 1. 3. multorum Hereticorum opera fuit stabilitum. Saturninus Matrimonium contrahere, & sobolem procreare, ex Satana esse docebat, Epiphan. hares. 23. Marcion. cum carnem a malo principio ortam diceret, ejus resurrectionem negabat, & ne per Conjugia propagaretur, inhibebat. Quamobrem conjugatos, ut salutis non capaces, ad Baptismum haud admittebat, ut testis est Tertullian. lib. 1. contra Marcion. Euseb. lib. 5. c. 15. Tatianus continentiam predicans, conjugium opus Diaboli esse, nihilq. differre a fornicatione, sed unum idemq. esse, asserbat, Epiphan. hares. 46. unde nec Conjuges in suorum recepit numerum. Ejus Sectatores dicti fuerunt Encratitæ seu Encratistæ, ἀπὸ τῆς ἐγκρατείας, quia a Conjugio, a vino atq. esu carnium abstinebant. Tatiani hæresin postea auxit Severus, a quo Severiani, qui per omnia cum Encratitis senserunt, Mulierem opus Satanae, & hominis partem dimidiam ab umbilico sursum tendentem, DEI creaturam, inferiorem vero esse Satanae figmentum dixerunt, matrimonium autem contrahentes, opus Satanae perficientes, nominarunt, ut narrat Epiphan. hares. 45. Manichæi Conjugium tanquam Diaboli lege institutum damnabant Theodoret. l. 6. hæres. fab. Priscillianistæ consuetudinem Conjugalem non a bono DEO, sed a malignis Angelis institutam esse, asserbant. An vero ex hisce, aut quibus aliis principiis Clericis conjugium interdictum sit, nos hoc in loco, in medio relinquimus, gnari Concil. Elibertin. c. 33. cui placuit in

in totum prohibere Episcopis, Presbyteris, Diaconis & Subdiaconis positis in ministeriis, abstinere se a Conjugibus suis, & non generare filios, quod quicumque fecerit, ab honore Clericatus exterminetur. Siric. Papa in Epist. ad Himer. Thracon. Episc. c. 7. Plurimos Sacerdotes Christi atque Levitas post longa consecrationis suæ tempora tam de Conjugibus propriis, quam etiam de turpi coitu sobolem didicimus procreasse, & NB. crimen suum hac præscriptione defendere, quia in V. T. Sacerdotibus ac Ministris generandi facultas legitur attributa, Concil. Aurelian. IV. c. 17. ut Sacerdotes sive Diaconi cum Conjugibus suis non habeant commune lectum & cellulam, ne propter suspicionem carnalis consortii Religio maculetur. Quod qui fecerint, juxta præfatos canones ab officio regradentur. *Plus quam Diabolica Blasphemia est, quod Franciscus Costerus Sacerdotale Conjugium scortatione deterius censet, quando in Enchirid. c. 17. de cœlibatu Sacerdot. p. 528. scribere non veretur: Sacerdos si fornicetur, aut domi concubinam foveat, tametsi gravi sacrilegio sese obstringat, gravius tamen peccat, si contrahat matrimonium. Sed impura vox. Detestatione non minus dignum est, consuetudinem conjugalem expellere Spiritum S. c. 4 XXXII. qu. 2. Precibus & usui S. Eucharistiæ obstare, c. 1. XXXIII. qu. 4. adeo, ut non expediat tendenti ad Regnum cœlorum habere uxorem c. 9. XXXIII. qu. 5. item vivere conjugatos in carne, eos autem, qui in carne vivunt, DEO placere non posse, Rom. VIII. 8. Hoc ipsum autem negatur vivere conjugatos in carne: In conjugio namque vivere, est vivere in societate ab ipso DEO instituta ad sobolis procreationem & extinctionem ustionum; in carne autem vivere est carnalibus cupiditatibus & pravis desideriis frena laxare, quæ DEUS nec instituit, nec approbavit. In Conjugio ergo potest quis vivere*

vivere, ut non indulgeat pravis desideriis & cupiditatibus.
Notandus est error Hieronymi, non impleo, inquentis.
Christiani officium, dum impleo officium mariti, item
quando sequentem in modum argumentatur:

Bonum est, mulierem non tangere, 1. Cor. VII. 1.

Malum ergo eriteam tangere.

Nihil enim Bono est contrarium, nisi malum.

Sed notandum, non intelligi hoc in loco Bonum, quatenus oppo-
nitur inbonesto aut malo, quasi nempe Conjugem habere, &
cum ea consuetudinem conjugalem exercere, sit malum aut pec-
catum, alias DEUS, Conjugii Autor, esset peccati autor, absit!
quicquid enim DEUS ordinat, bonum & laudabile est, was Er
ordnet/ das ist löblich und herrlich. Psalm. CXI. 3. 1. Tim.
IV. 4. sed intelligitur Bonum utile sive commodum, quemad-
modum 1. Cor. VII. 35. καλὸν dicitur συμφέρον: τὸ δὲ πρὸς τὸ
ὁμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω, hoc autem dico vestro commodum.
Loquitur itaq; Apostolus non simpliciter de Conjugio, sicut ex
segg. constat, ubi incontinentibus Conjugium tanquam scorta-
tionis medicinam commendat, & conjugatis certas prescribit
regulas, sed de Conjugio pro certo temporis statu considerato, &
hoc innuere vult, non utile esse, non commodum, non expedire
homini uxorem ducere, idq; διὰ τοῦ ἐν ἐσώται ἀνάγκη, propter
instantem necessitatem 1. Cor. VII. 26. propter varias nem-
pe persecutiones, exilia, martyria, pericula, quæ tunc
Christianis undiquaq; imminebant, quæq; solutis
personis tolerabiliora erant, quam conjugatis. conf. Jerem.
XVI. 2. Sed vela nunc contrahimus, & cum Augustino libr. de
fide contra Manich. c. 18. exclamamus: DEUS magne, subve-
ni animis ista turpia credentibus, ista nefanda sectantibus.
Quis hæc non exhorreat, rogo vos? quis tam cæcus est, ut
ista credat, rogo vos? Tu interim L. B. ut conatibus nostris fa-
voris ac benevolentie tue aura adspires, obnixè rogamus.

Da,

Da, DOMINE, Incrementum!

§. I.

Conjugalis Debiti præstatio, quæ alias dicitur cohabitatio conjugalis, Amor conjugalis, Benevolentia debita 1. Cor. VII. 3. mutua servitus c. 3. XXXII qu. 2. carnale debitum c. 2. §. de Conjug. leproso, consuetudo conjugalis l. 32. §. 13. ff. de Donat. inter vir. & uxor. l. 34. pr. ff. ad leg. Jul. de adult. l. 24. ff. de R. N. Petr. Greg. in Syntagm. Jur. univ. L. 1. c. 2. n. 15. nobis hoc loco nihil aliud est, quam obligatio, vi cuius Coniux Coniugi ex mutuo in unam carnem consensu adstringitur, ut sibi invicem corporis communionem præstent, non solum ad procreationem liberorum, sed & extinctionem libidinum. Sive: Est obligatio Coniuges adstringens ad facienda ea, quæ prudentia dicitur, ad propagationem sobolis, & post hanc ad libidinis expletionem esse apta. Vel: Conjugalis Debiti præstatio est, qua maritus obligatur, ut quantum ad conceptionem opus est, cum uxore concumbat, neq; conceptionem per nefarios amplexus impediatur, tum ut libidinem uxoris pro viribus restringat, sic tamen, ut caveat, ne proli conceptæ per istud opus damnum inferatur ali-quod, uxor autem similiter officium suum faciat, corporis communionem marito præstando, ad procreationem liberorum, & extinctionem libidinum. Causæ autem ac Motiva præstationis Debiti Conjugalis sunt I. Mandatum DEI. Cum enim DEUS Coniugii Autor, Adamum, quem de terræ pulvere finxerat, & in nares ipsius vitæ halitum sufflaverat Gen. II. 7. ad imaginem secundum similitudinem suam creasset Gen. I. 26. 27. videns non esse bonum, esse hominem solum, Gen. II. 18. extulxit Evam, injecto sopore alto in Adamum, quo obdormivit, ex costa illa, quam sumserat de eo, eamque adducens ad Adamum Gen. II. 21. 22. benedixit eis dicens:

dicens: *Fecundate & augete & implete terram* Gen. I. 28. quae verba sane non nudam facultatem hominibus tribuunt, sed haud dubie obligationem simul adjunctam habent: cum secundum Theologos, *omnis divina institutio simul divina lex sit*. Thom. in *Jurisprud. div.* l. 3. c. 3. §. 5. 6. 8. Relicturus est vir patrem suum & matrem suam, & adhaerebit uxori suae, eruntque duo in carnem unam Gen. II. 24. id quod repetit Christus in Novo Testamento, & confirmat, dicens Phariseis, quaestione ipsi de divortio proponentibus: *nonne legistis, opificem ab initio fecisse masculum & feminam?* & dixisse: *propterea derelinquet homo patrem & matrem, & agglutinabitur uxori suae, & qui duo fuerant, erunt una caro?* propter corporum nempe conjunctionem & unionem. Matth. XIX. 4, 5. Intelligi enim *per esse in unam carnem, congressum*, ex illo Apostoli, locum *cit. Genes.* allegantis patet: *an ignoratis corpora vestra esse membra Christi? num igitur sublata membra Christi faciamus fori membra?* absit, *an ignoratis, cum qui agglutinatur fori unum esse corpus cum fori?* erunt enim, inquit, (Deus Genes. II.) *qui duo erant una caro.* 1. Cor. VI. 15. Idem dicit Apostolus Eph. V. 31.

II.

Haud inconcinne huc referri quoque possunt verba Genes. II. 18. *Faciamus ei adjutorium sive auxilium commodum & simile sibi.* Principaliter enim hac voce *adjutorium* Generationis intelligitur: eam enim ob causam Deus condidit Evam, quoniam ex bestiis nulla Adamo adjutorium praestare poterat. h. e. non sufficebant bestiis ad sui simile procreandum, etiamsi sufficerent eadem ad extinctionem libidinis Thom. *Jurisprud. div.* L. 1. c. 3. §. 20. & §. 30. Gerhard. de *Conjug.* §. 42. Spectat huc etiam *Praeceptum VI. Non machaberis:* in quo Deus omnem interiorem animi effectum inordinatum, concupiscentiam cordis pravam, cogitationem mentis impuram, omnes gestus & sermones lascivos, adeoque opus externum quodvis illicitum pro-

prohibet, contra vero præcipit, ut caste & pudice vivamus in verbis & operibus, & unusquisque conjugem suam honoret & amet. *Dieteric. in Instit. Catechet. p. 153.* hoc est, quod Apostolus Paulus ait *1. Cor. VII. 3. uxori vir debitam Benevolentiam reddito*, hoc est, debitum illud Conjugale, quo conjuges Parentes fiunt, *similiter & uxor viro.*

III.

Reddit autem gravissimam rationem, quare Conjuges hoc Debitum sibi invicem denegare haud debeant: quia neuter Conjugum Jus habet in corpus suum, sed alter in alterius. *Uxor, inquit, proprium corpus non habet in potestate, sed vir, similiter autem & vir proprium corpus in potestate non habet, sed uxor. 1. Cor. VII. 4.* Cum itaque Conjuges matrimonialem Contractum: *Do tibi corpus meum, ut des mihi tuum corpus*, ineunt, conjugaliq; copulatione una caro efficiuntur *Gen. II. 24.* neuter eorum sui corporis potestatem amplius habet, ut ejus usum conjugialem ordinarium temere subtrahere possit, sed alter alteri *vi obligatio- nis, ex mutuo in unam carnem consensu nata*, ad promissionem fidei incorrupte servandam adstringitur. Et nihil refert, quocun- que modo voluntas exprimat, utrum hoc debitum petatur ex- presse sive tacite sive interpretative, ut cum uxor præ reveren- tia verbis expressis id petere non audet. De signis & conjectu- ris tacite uxoris exactionis, vid. *Zacch. in quæst. Medic. Legal. lib. 7. tit. 2. qu. 1. n. 12.*

IV.

Secunda causa impulsiva est ipsius Conjugii relatio ad finem suum, qui est duplex: *Primarius & secundarius. Finis Conjugii primarius est, Procreatio Sobolis l. 220. ff. de. V. S.* Statu namque conjugali inter homines a DEO instituto, certisque LL. de- terminato, statim quoque mirabile mutui sexus desiderium utrique sexui insevit, ut in amplexus mutuos ruant, invi-
B cemque

cemque coëant Schilt. *manud. Philos. Moral. ad Jurisprud. c. 10.*
 §. 5. & quidem ut conseruentur ac propagentur familiæ, Rei-
 publicæ & Ecclesiæ. Hinc non immerito Conjugium Rei-
 publicæ Seminarium & fundamentum appellatur *Cic. lib. 1.*
Offic. dum per istud non solum Ecclesia Christi hisce in terris
colligitur ac propagatur Ezech. XVI. 20. & XXIII. 37. sed &
Respubl. augetur, amplificatur, servatur. l. 1. ff. solut. matrim.
Alias enim populi & urbes non diu manebunt, nec erunt, qui
pacis tempore terram colant, exerceant navigationes, artes
& opera tractent, belli tempore Rempubl. tueantur & defen-
dant Diol. 56. Quo & respexit Imperator Justin. dicens: Ni-
hil in rebus mortalium perinde venerandum est atq; matrimonium quip-
pe quo liberi omnisq; deinceps sobolis series existat, quod Regiones atq;
Civitates frequentes reddat, unde deniq; optima Reipubl. coagmentatio
fiat. Nov. 140. pr.

V.

Finis secundarius Conjugii plerorumque post lapsum, est
vitatio fornicationis & vagarum libidinum. Thomaf. Jurisprud.
Div. L. 3. c. 2. §. 23. 24. seqq. Hinc Plutarchus monet: dandam
esse operam, ut, qui voluptatibus nimis sunt dediti, & reprehensio-
nibus minus obtemperant, matrimonio devinciantur, quod iustissi-
imum Juventutis sit vinculum. de educ. liber. Hunc quoque finem
tangit Apostol. Paulus 1. Cor. VII. 2. propter fornicationes evitandas
suam quisq; cujuscunque sit ordinis aut dignitatis, sive sit Cleri-
cus sive Laicus 1. Tim. III. 2. Tit. I. 6. 1. Cor. IX. 5. VII. 27. Ebr. III.
4. vid. lat. August. Confess. art. 2. 3. ibiq; comment. Myl. Graver.
Calixtus de Conjug. Cleric. Struv. in Synt. Jur. Civ. Exerc. 29.
ib. 30. ibique Petr. Müller. in not. lit. 2. Carpz. Jurisprud. Con-
fess. L. 2. def. 45. uxorem habeto, & propriam quæq; virum habeto.
*Ubi notandum, 1. quod vocabulum *ἐχέρω* non suadentis &*
permittentis, sed imperantis sit Dieteric. in Instit. Catechet.
p. 162. 2.) quod hic ponatur numerus pluralis τὰς προέχειται, ad
varias

varias fornicandi notandas species, quibus castitas & continentia violatur; nam sive immodicas libidinis flammæ patiatur quispiam, sive sermone, oculis, gestu atque tactu ea tractet, quæ a castitate aliena sunt, hæc omnia fornicationum nomine Apostolus insignit, neque jam commissas, sed inevitabili periculo committendas intelligit. Stryk. *tr. de Diff. spons. Sect. 5. §. 3.* Huc pertinent etiam *pollutiones corporis involuntaria*, quales interdum in somnis accidunt, vid. *Excellent. DN. D. Bruno in dogmat. Med. gener. P. 5. de dietet. c. 6. a. 1. §. quæ quot. p. 649.* ubi dicit: *Subscribimus ergo merito D. Linden. demonstranti & asserenti e Sacris, non sine peccato se quemquam posse polluere, etiam invitum vel inscium, non obstante, quod castis aut piis hoc quous, accidere possit; manifeste enim indicat τὴν σάρκα καὶ δούλωσιν ἢ τρεῖς γὰρ luxuriari carnem. conf. omnino Linden. Exod. XV. 9. 35. seqq. fere per tot.*

VI.

Fallunt itaque & falluntur, qui continentiam & castitatem per solam carnalis commixtionis & conjugalis usus abstinentioniam definiunt, *quid enim, quæso, prodest integra caro, mente interit corrupta*, ceu loquitur Augustin. Ipsa denique hominis creatio & forma corporis demonstrat, hominem a DEO efficiendæ sobolis ergo factum & destinatum esse. Hinc recte Lactantius lib. 6. c. 23. cum excogitasset DEVS duorum sexuum rationem, attribuit ipsis, ut se invicem appeterent, & conjunctione gauderent. Itaq; ardentissimam cupiditatem cunctorum animantium admisit corporibus, ut in hos affectus avidissime ruerent, eaq; ratione propagari & multiplicari genera possent. Et paulo post: Sicut autem dedit nobis oculos Deus, non ut spectemus, voluptatemq; capiamus, sed ut videamus, propter eos actus, qui spectant ad vitæ necessitatem: ita genitalem corporis partem, quod nomen ipsum docet, nulla alia de causa nisi efficiendæ sobolis ergo accepimus. Eodem spectant verba elegantissima

affinita veteris Philofophi apud Stobæum: Sunt Nuptiæ maxime
fecundum naturam, fi quicquam aliud: quam enim aliam ob causam
opifex hominis primum quidem bipartito divifit genus humanum, dein
genitalia ei bina adjunxit, aliud viri, aliud fœmina, poftremo cupidita-
tem vehementem utriq; injectit conſervationis & conjunctionis cum alte-
ro, & ingens defiderium mutuum alterius utrique concitavit, ut mas
fœminam appeteret, fœmina marem. Nonne igitur fit evidens, quod
utrumq; ſexum conſervari jungiq; voluerit, & communi opera vitam
inſtituere, ſeq; mutuo juvare etiam gignere, ſimul ac educare liberos,
ut genus noſtrum perpetuo eſſet.

VII.

Tertia cauſa impulſiva ſunt præmia arg; honores. Jure di-
vino concedebatur novello marito immunitas & vocatio a mi-
litia per annum integrum, quo latetur cum uxore ſua Deuter.
XXIV. 5. & XX. 7. Jure Romano illi, qui uxorem quique habe-
bant liberos, aliis neque uxorem, neque liberos habentibus,
in dignitatis & honorum ordine præferebantur l. 6. §. 5. ff. de
Detur. l. 9. C. eod. quoniam magis de Republ. ſolliciti eſſe præ-
ſumuntur, quam ii, qui liberos non habebant Gothofr. in not.
ad l. 9. C. de Decur. lit. e. Cypræus de Jur. Connub. c. 13. de Sponſ.
§. 74. verſ. Sed quia de præmiis. Sic cap. 7. Legis Jul. priori ex
Conſulibus falces ſumendi poteſtas fiebat, non qui plures an-
nos natus eſt, ſed qui plures liberos quam Collega aut in ſua ha-
bebat poteſtate, aut bello amiſit: & hi enim, qui pro Republ.
cecidit, in perpetuum per gloriam vivere præſumuntur
pr. Inſt. de Excuf. tut. vid. l. 18. ff. de Excufat. Aul. Gell. lib. 2.
Noſt; Aulic. c. 15. Ad honores quoque citius promoveri pote-
rant, atque anni remittebantur pro numero liberorum. Sic
uti enim Minores XXV. annis honores capeſſere nequibant,
ita liberi veniam ætatis merebantur. Hinc Ulpian. l. 2. ff. de
min. nec per liberos ſuos rem ſuam maturius a curatore recipiebat,
quod

quod enim legibus cavetur, ut singuli anni remittantur per singulos liberos, ad honores pertinere D. Severus ait, non ad rem suam recipiendam. Ita qui 5. liberos habebat anno XX. qui tres XXII. atque sic deinceps pro ratione liberorum adspirare poterat ad honores. Is qui tres liberos superstites Romæ habebat, vel in Italia IV. vel in Provinciis V. a tutela & curatela liberabatur *pr. Inst. de Excusat. tut. §. l. 1. C. qui num. lib. se excus.* A muneribus patrimonialibus seu realibus, id est, iis quæ rei inhærent & ex patrimonio vel bonis præstantur ab illarum possessoribus *l. 1. §. 3. §. l. 18. §. 1. ff. de mun. & honor. immunitatem præstabant liberi XII. l. 24. C. de Decur. XVI. l. 5. §. 2. ff. de jur. immuni.* conf. Ludwell. *ad pr. Inst. de Excusat. tut. Hahn. in Observat. Theoret. Pract. ad Welsch. tit. de Vacat. & excusat.*

VIII.

Contra vero illi, qui ad Conjugium contrahendum apti quidem, in coelibatu tamen permanferunt, aut nullos liberos genuerunt, contentui & despiciatui habebantur tam *Jure Divino Gen. XXIX. 31. & XXX. 1. 2.* quam etiam *Jure Gentium.* Coelibes apud Athenienses festo quodam die a mulieribus circumtrahi, flagris cedebantur, quo ex ignominia illata ad dandam liberis operam excitarentur. Natu minores ipsis non assurgebant, neque cedebant loco, quod tamen apud Romanos nefas existimabatur, & morte piandum, si Juvenis vetulo non assurrexerat. Actiones quoque seu judicia publica instituta erant, apud Athenienses *ἀγῶνας* sive *ἀγῶνις δίκη*, *κριμην* sive *ἀγῶνις δίκη* neglectarum nuptiarum, adversus eos, qui uxores non duxissent; apud Lacedæmonios *ὀψύγαις* & *κατοργαίς δίκη*, adversus eos, qui sero, vel qui non bene duxissent uxores. *Cypræus de Jur. connub. c. 13. de sponsal. §. 73. n. 2. vid. Kizel. in Synops. matrim. c. 9. theore. 7. lit. b. & i.* Imo pudor est foemina Nuptiarum præmia non habere, quibus hæc sola causa est *inven-*

bendi c. 1. XXXII. qu. 2. maximumque ac præcipuum munus accipere & tueri conceptum l. 62. ff. de Milit. Edit.

IX.

Graviter autem peccant Conjuges, qui Conjugale Debitum absque legitima causa morose denegando, se invicem in flammam libidinum conjiunt, contra expressam Pauli constitutionem 1. Cor. VII. Sane ejusmodi *morosa denegatio quoad rem nihil aliud est, quam malitiosa desertio, qua Conjux Conjugem deserit*: cum enim forma Conjugii in consensu perpetuæ cohabitationis consistat, desertor malitiosus, & qui conjugale debitum pertinaciter negat, magis contra formam Conjugii peccare dici potest, quam qui adulterium committit, & ita jure meritoque malitiosi Desertoris titulum sibi acquirit denegans, *licet enim corpore non discedat, animo tamen discedit, animamque deserendi eo ipso detegit*. Bruckner. in decis. matrim. c. 18. §. 18. ibique alleg. Dn. Stryck. in Dissert. de malit. desert. Conjug. assert. 21. Hülfem. in Breviar. c. 21. th. 16. Scherzer. in System. Theol. loc. 27. de Conjug. §. 18. sub adul. lit. B. B. Luther. tom. Jenens. Germ. libr. Vom Ehel. Leben, anno 22. edit. fol. 156. ubi pertinacem ac morosam debiti conjugalis denegationem refert inter legitimas matrimonium dissolvendi causas; non autem hoc sibi vult, quasi *uxore debitum conjugale quovis modo denegante, maritus cum Ancilla citra adulterii crimen possit concubere*, prouti Adversarii nostri, sic dicti JESUITÆ criminantur, sed quod maritus post reiteratas, sed frustra tentatas, tam privatas quam publicas admonitiones publica Magistratus autoritate desertricem illam repudiare, & aliam sibi Eltheram fastuosa illius Vasthi loco legitimo possit copulare matrimonio. Selnecker. in prefat. colloqu. mens. Lutheri a. 1117. Der abtrünnige Staphylus, und bisweilen auch andere getreue Brüderchen/ haben aus D. Luthers Büchern erwischt und hergenommen/ die Wort vom Ehel. Leben/ und dadurch hohe Personen/ und andere/ auch fromme einfältige Leute berezen

den wollen/ sie sollten in D. Luthers Büchern nicht lesen. Es redet D. Luther an selbigem Orth/ den sie so unverschämt anziehen/ von der Ehescheidung/ und sezet 3. Ursachen/ darum man die Ehescheidung hat zugelassen/ als natürliche Unfruchtigkeit/ Ehebruch/ und so eins das andere selbst verläßt/ beraubt/ und sich ihme muthwillig und halsstarrig entzeucht/ da spricht er nun unter andern: Willst du nicht/ so will eine andere/ nemlich nicht zum Ehebruch und Hurerey/ sondern zum Ehel. Weib/ wann die Ehescheidung ordentlicher Weis geschieht. Will die Frau nicht Frau seyn/ sondern sich halsstarrig ihrem Mann entziehen und ihn verlassen/ so komme die Magd/ in Ehestand/ nicht zum Ehebruch/ oder zur Ehelosen Beywohnung/ sondern wann die halsstarrige Frau sich nicht will warnen lassen/ alsdann wann sie ia in ihrer feindseligen Halsstarrigkeit beruhet/ so laß sie/ spricht D. Luther/ nach vorhergehender Erkenntniß von dir/ und laß dir eine Eßher geben/ und die Basthi fahren/ wie König Ahasverus thät. Solches redet D. Luther aus freyen guten Geist/ wie die Ordnung der Rede mit sich bringet/ aber da kommen die Nasweisen Säue/ und mit ihren Nüßeln wühlen sie in den Worten/ will Frau nicht/ so komme die Magd/ und sehen nicht/ oder wollen nicht sehen/ daß D. Luther nicht von Ehebruch/ sondern von Ehescheiden/ und dann von einem recht Christl. Ehestand rede.

X.

Quod si itaque Conjuges hoc pacto Præcepto divino se subtrahant, & debiti conjugalıs denegationem prætracte & contumaciter denegent, tunc a Magistratu sunt adigendi non modo persuasione, & admonitionibus amicabilibus, sed etiam minis & severis adhortationibus c. 6. §. de adul. & supr. & c. 13. §. de res. spol. adeo, ut si in contumacia perseverent, multis, carcere, operis publicis aliisque poenis arbitrariis ad implendum sunt compellendi Stryck. de Jur. domest. cap. 2. §. 2. non enim privatorum arbitrio concedendum, quod Jure pari-

pariter divino ac humano præceptum est, alioquin contumacia
& inobedientiæ fenestra aperiretur latissima, criminisque per-
missio nova crearet litigia, & publica turbaretur latitia l. 3. C.
de Episc. audiens.

XI.

Si vero nihilominus Conjuges hac in contumacia persi-
stant, nullisque ad Debiti conjugalis præstationem gradibus
possint adigi, tunc competit *Processus Desertorius* inter Conju-
ges etiam utrinque præsentibus Hunn. in comment. in cap. XIX.
Matth. Schilter. Exerc. ad ff. 36. §. 13. Stryk. in annot. ad Lau-
zerb. Comp. Jur. tit. de R. N. n. 682 item in tr. de diff. spons. sect. 6.
§. 21. dum nempe pars innocens, oblato libello, & præmissa
in eo congrua ac brevifacili narratione, directo sive per obli-
quum quæritur, se dono continentia non esse præditam, nec
sine peccato in vita solitaria diutius posse perseverare, se itaque
petere, ut propterea a vinculo conjugali absolvatur: Quo facto
Judex Reum, si præsens, per nuncium ordinarium, durch den
Gerichts-Böthen/vel viva voce, vel interveniente scriptura, ci-
tari facit, si absens, in cujus tamen territorio citandus existat,
constet, Judex citationes subsidiales decernit ad Judicem loci,
ubi degit, id quod fieri assolet. per literas requisitoriales, sive
mutui compassus, subiecta clausula: *Se in re pari paria facturum*
l. 1. §. 2. de requ. vel absenti. l. 7 ff. de custod. & exhib. reor. arg. l. fin. ff.
de interd. Gail. in obs. Pract. lib. 1. obs. 56. Martini in Proc. Saxon. t. 4.
in rubr. n. 54. seqq. vel si ignoretur, citationes Edictales dece-
runtur quæ plerumq; in trinum dominorum diversorum ter-
ritoriis, ubi clam latitare præsumitur Gail. l. 0. 57. n. 10. Stryk.
introd. ad Prax. c. 4. §. 3. in fin. ex suggestibus sacris non offensis
ther Cangel præleguntur, ac in locis publicis affiguntur. His
itaque tenor actionis & petitionis inseritur, cum constitutio-
ne termini Legalis ad respondendum, & comminatione: *Judi-
cem ad Rei sive comparitionem sive emanfionem nihilominus cogni-*

cognitum & pronuntiaturum, quod Jus & Justitia postulat. Ihr erscheinet oder erscheinet nicht/ soll dennoch auf euer Aussehnbleiben/ oder auf die angebrachte Klag nichts desto minder ergehen/ was recht ist.

XII.

Termino in citationibus non nimis angusto praefixo, ac isto denique elapso, si Reus non comparuerit, & a Parte actrice contumacia ejus accusata, simulque repetitio petitionis in libello contenta, facta fuerit, aut, licet comparuerit, absque tamen justis ac legitimis causis alteram Partem, actricem nempe, recipere, eique reconciliari detrectet, tunc Judex absentem vel praesentem pro confesso & convicto, & malitioso desertore aut desertrice declarat, & innocenti parti, si continere non valeat, permittit, ut ad aliud Matrimonium licite transire possit, hinc *formula Confessoriorum*. So wird er auch als ein muthwilliger Desertor und Verlasser seines Weibes billich erkannt/ und erklärt/ inmassen wir ihn dafür erkennen und erklären. Besold. vol. 3. Conf. 27. n. 27. Richter. vol. 2. p. 1. conf. 26. De Processu desertionis & quibus cautionibus ille sit tractandus, pluribus videri potest Nicolai de Divort. P. 1. c. 3. n. 7. -- 35. & P. 2. c. 2. n. 7.

XIII.

Pro corroboranda & stabilientia nostra liceat sic argumentari: Si malitiosa desertio solvit vinculum matrimoniale, ita ut parti deserta licitum sit cum alia persona matrimonium contrahere, sequitur etiam, quod pertinax & incorrigibilis Debiti denegatio vinculum matrimoniale solvat. Est enim morosa conjugalisi debiti denegatio nihil aliud quoad rem, quam malitiosa desertio, prouti supra §. IX. ostendimus. Sed verum est prius i. Cor. VII. 15. E. & posterius. Secundum argumentum desumi potest ex v. 2. d. cap. VII. propter fornicationes suam quisq; uxorem habeto, & proprium quod virum habeto. Itaque si maritus ac uxor per pertinacem debiti conjugalisi denegationem deseritur, tunc eo loco habendus, quasi non habeat uxorem; quia itaque hoc pacto periculo fornicationis est obnoxius. idcirco

circo facultas ipsi competit, si continere non possit, aliam ducere uxorem ad evitandam fornicationem. Uno verbo: *Quicquid impedit fidem conjugalem ipsam, usumq; thori immediate ledit, illud solvit vinculum matrimoniale, atq; parti innocenti fores secundi matrimonii ipso jure aperit. Perinax & incorrigibilis Debiti denegatio ipsam fidem conjugalem immediate ledit & usum thori.* E. Hoc uberius patet ex *Sententia Informativa Scabinatus Jenens. Mens. Maj. 1689.* quam exhibet Dn. Bruckner, in *Decis. Matrim. ad cap. 19. n. 18. & 24. part. 2. pag. 90.*

P. P. Postquam nobis relationem una cum Schedis adjunctis misistis, & super quaestione informationem Juris petistis, justum pronunciamus: Uxor vestra, quæ propter mentis alienationem aliquot annos Cavea trabica, Bloch. hauss/ inclusa & in ea custodita fuit, jam ad sanam mentem rediit, vos quoque ad eam rediistis & eam in omnibus tanquam Conjugem vestram tractastis, contra ipsa vobis Debitum conjugale præstare, hucusque renuit. Quamvis igitur videri possit, siquidem contumaciam ejus, quæ ab inclinatione magna ad Melancholiam ortum habere videtur, paulatim cessaturam esse præsumi possit; quia tamen ipsa statim initio Conjugii Vos extraordinarie aversata est, nec tractu temporis mutatio secuta est, sed potius aversio ista animum ejus ita occupavit, ut licet quoad reliqua ad mentem saniozem redierit, odium tamen erga Vos conceptum apud eam adhuc perseveret, nec ad cohabitationem conjugalem adigi ullo modo possit, quæ pertinax denegatio debiti, malitiosæ desertioni æquiparatur.

Vid. Sanchez, *lib. 9. de matrim. disp. 2.* Selden, *lib. 3.*

uxor. Ebr. c. 6. seqq.

Talis enim debiti conjugalit denegatio, quæ nec Ministrorum Ecclesiæ admonitionibus, nec Magistratus adhortatione

tione emendari potest, omnino efficit, ut matrimonium, quod ad procreationem sobolis institutum est, subsistere non possit.

arg. 1. Cor. VII, Luth. tom. 3. Ienens. German. in adhortatione ad ineundum conjugium fol. 99. & 138. Gerhard. de Conjug. §. 630. & Bidenbach. de causis matrim. c. 7. qu. 4.

Præcipue, cum vos vegetæ ætatis sitis, & tanto tempore patientiam magnam absque ulla emendationis spe habueritis, hinc rebus sic stantibus divortium & permissionem aliorum Votorum apud Magistratum territorialem quærere jure potestis. In fidem sigillo nostro obsignatum.

*Honesto Viro Wolfgango G.
in Gossel, Amico nostro.*

Constituti Decanus, Senior
& reliqui Doctores Scabinatus Jenensis.

Mens. Maji 1689.

XIV.

Is etiam, qui voluntaria vel potione vel exsolatione efficit, quo minus coire, & uxori suæ debitum conjugale præstare possit, non tantum publicam apud Magistratum poenam incurrit, sed etiam habetur pro malitioso desertore, sanaque pars libera pronunciatur. c. aliquando c. XXXII. qu. 2. vid. c. 1. XXXIII. qu. 5. Gerhard. de Conjug. §. 686. Linck. ad Decretal. tit. de frigid. & malefic. §. 5.

XV.

Videamus nunc etiam casus, quibus quis a Conjugalis Debiti præstatione excusatur, & 1.) quidem, si certum infectionis imminet periculum, puta si conjux leprosus, aut morbo Gallico

licet aliove ejusdem generis morbo contagioso laboret, alter vero sanus; ne ejusmodi contagium latius serpat, tandemque civitatem inficiat, cujus exempla recenset D. König in *Cas. cons. ad tab. Oecon. Sect. 3. cas. 2.* hoc enim casu sana pars est liberanda ab obligatione præstandi debiti, cum nullus se obliget matrimonii officio, nisi salva individui incolumitate: durum namque est, ut conjux sanus contagioso conjugalem amplexum reddere teneatur, nec licet malum facere, ut inde eveniant bona, neque etiam Deus est tentandus *can. Si nulla caus. XXIII. qu. 7.* Dannhauer. in *Theol. cons. P. 2. Sect. 2. Dial. 3. art. 5. qu. 39.* Brunnem. ad leg. 6. ff. de Divori. & repud. n. 8. Deus ipse in lege per Moysen lata ab horum consuetudine, qui tali morbo erant infecti abstinere jussit. *Levit. XIII. 4. 14. 46.* Et licet lex hæc fuerit ceremonialis, & populum tantum Judæicum obligarit, habet tamen aliquid Morale, nempe proximo imo toti Reipubl. damnum non esse inferendum quod fieret, si conjux sanus leproso conjugale debitum præstare teneretur. Imprudenter itaque & absurde Alexander III. se gessit decidendo c. 2. de Conjug. leproso quod si virum sive uxorem leproso fieri contigerit, & infirmus a sano carnale debitum exigat, generali præcepto Apostoli, quod exigitur, est solvendum, cui præcepto nulla hoc in casu exceptio invenitur. Quasi vero Apostoli præceptum ad quemlibet casum etiam extra sanitatis statum extendere liceret, contra regulas sanæ legum interpretationis in l. 17. 18. 19. 25. 29. 30. de Legib. Sic quoque maritus sanus uxori furiosa, menstrua patienti, imo peccante laboranti debitum conjugale, si ipsa hoc petat, reddere tenebitur? vid. Nov. Leon. 112. circa fin. Quid vero si maritus ob horum morbi mulieris abominabilis, ne quidem ad debitum reddendum habilis sit, aut se disponere possit, an tunc quoque Apostolus impossibilia ipsi injungit? Bruckner. in decis. matrim. c. 23. n. 46. Communiter tamen Dd. hoc capitulum intelligendum esse volunt, eo de casu, ubi lepra non est contagiosa, ingensque parti

parti sanæ infectionis periculum non imminet Sanchez. *de Ma-*
trim. L. 9. disp. 24. n. 14. *segg.* Sannig. *ad Decretal. tit. de Conjug. le-*
prof. Toletan. *Instr. Sacerd.* lib. 7. c. 24. n. 3. Bonaccin. *de matrim.*
qu. 4. n. 8. *part.* 1. Barbof. *in collect.* Dd. *in lib.* 4. *Decretal.* tit. 8. c. 2.
n. 2. Linck. *ad Decretal. tit. de Conjug. leprof.* §. 2.

XVI.

II.) Cum uxore menstrua patiente, quod est excernendum
sive excrementum sanguinis naturale in sexu feminino aetate adulta, ac
plurimum per spatia mensis lunaris sive quatuor septimanarum intervalla
repetens, Excellent. DN. D. BRUNO *in Lexic. Med. voce Menstruum*, sub
poena capitali non esse coeundum, docet *Levit.* XVIII. 19. *ad mu-*
lierem in separationi immunditiei suæ ne accedito v. 29. *quisquis fecerit*
aliquam ex abominationibus istis, utiq; rescinduntur anima, quæ illud
fecerint, e medio populi sui *Eccl.* XX. 18. *qui cubuerit cum muliere lan-*
guente fluxu, & reticens nuditatem ejus, profluvium ejus nudaverit
ipsa, & retexerit profluvium sanguinis sui, excinduntur ambo e medio
populi sui. Sane certum hoc est, ipsaque veritas comprobatur,
ejusmodi liberos plerumque deformes & monstrosos & impu-
ritatum plenos, non diu vivere, quin imo non raro scabiei aut
lepræ esse obnoxios *Cardian. in lib. Hippocr. de Alum. lect.* 24.
text. 26. *in fin.* neque soli proli timendum ex coitu tempore
menstrui celebrato, sed & ipsis coeuntibus, disponit enim eo-
rum corpora ad eum morbum *Zacch. in quæst. med. leg. lib.* 7. *tit.*
2. qu. 3. Sunt nonnulli Canonistæ, in ea opinione, ejusmodi
mulierem, tempore fluxus menstrui carnaliter a marito cogno-
sci desiderantem, committere peccatum mortale. D. Thoma
Navarra *in Man. c.* 16. n. 32. *Scot. in 4. sent. dist.* 32. Sanchez *de ma-*
trim. l. 9. *disp.* 21. n. 4. Idem dicendum venit circa Puerperium
Zacch. quæst. med. legal. lib. 7. *tit.* 2. *qu.* 3.

XVII.

Debitum hoc III.) licite denegatur *Conjugi adultero,* arg.
cap. una fraternitas, 7. *& cap. intelleximus.* 6. *de adul.* *& sup.*
C 3 vid.

vid. omnino cap. significasti. 4. x. de divor. ibi: Quod si notorium est, mulierem ipsam adulterium commississe, ad eam recipiendam prefatus Vir cogi non debet, nisi constaret, ipsum cum alia adulterium commississe, alias enim paria delicta mutua compensatione tolluntur per cap. 7. & 6. x. de adul. & l. 13. §. 5. ff. ad leg. Jul. de Adult. Quæritur num Conjux, cui ab altero Coniuge conjugale debitum fuit denegatum, adulterio postea se commaculans, ordinaria adulterii poena possit affici? Resp. quod non, per c. si tu. 27. qu. 2. ibi: At si tu abstines sine uxoris voluntate, exhibuis ei fornicandi licentiam, & peccatum illius tua impurabitur abstinentia. Abstinentia itaque conjugis, causa est adulterii; in delictis autem causa quævis a dolo & poena ordinaria Reum excusat per l. 4. l. 12. §. 2. ff. de lib. causi. Accedit, quod iste, qui occasionem causæ seu damni dat, ipsum dedisse videatur damnum l. 30. §. 3. ff. ad leg. Aquil. Et sic pronunciarunt Scabini Lipsienses, ad consultationem Georgii Wolffgangi Goldackers Mens. April. 1591. Da C. K. wie recht darthun möchte, daß ihm seinem Fürwenden nach sein Weib darzu Ursach gegeben, und ihn oftmals etlich Wochen verlassen, und wann sie wieder zu Hause kommen, seiner keine Gnade haben, noch seinen Willen thun wollen, so möchte er mit der ordentlichen Straffe des Ehebruchs verschonet, und mit Staupen-schlägen und ewigen Landes Verweisung in Straff genommen werden. V. N. 26. 1V.) Si morose & continue petatur, & debitum redditurus grave salutis corporalis periculum timeat. Nimia enim Venus quadragies plus exhaurit spiritus, viresque dissipat, roburque corporis dissolvit, quam sanguinis detractio, cum secund. Aristot. cepum gutta sanguinis vix aquant unam guttam seminis, cerebrum etiam, non minus, quo humidius, eo facilius patitur, ut & membra cerebro vicina per Veneris excessum læduntur. Mich. Scot. de Secret. Nat. c. 1. ut adeo verum perquam sit illud Claudiani:

Luxuriens prædulce malum, quæ dedita semper

corpo

corporis arbitriis, habet at caligine sensum,
membrag, Circeis effeminat acrius herbis,
blanda quidem vultu, sed qua non reterior ulla.

Referri huc meretur inscriptio sepulchralis virginis cujusdam A.
theniensis, quæ prima nocte Nuptiarum propter nimium & im-
moderatum Veneris usum in ipso actu extincta est.

F. J. DICAT

CINERES ET ORSA LAODICEÆ
PHILOCAPTÆ HIC SITA SVNT

PERPETVÆ MEMORIÆ FACTI,

ET INFAMILÆ CAUSA:

QVÆ INSATIABILI VENERE EXHAUSTA,

SVBTER VIVO VIRO MORTVA EST,

VIX ANN. XXIII MENS. VIII D. IV.

INFELICISSIMI PARENTES TACTIO NOMINE

EXTRA SORTEM AD RVDERA POSVERE.

O VORAGINEM EXVRIENTEM!

Omnibus itaque in Rebus modus est pulcherrima Virtus.

XVIII.

Sunt etiam nonnulli, qui asserunt, maritos cum gravidis suis
uxoribus ante depositum partum non amplius consuescere debere. Sic
enim scribit Hieron. Lib. 1. contra Jovinian. In aliena uxore omnis
amor turpis est, in sua nimius. Sapiens Vir iudicio amare debet conju-
gem, non effectum. Rege impetus voluptatis, nec praeceptum feraris in costum.
Nihil est fadius, quam uxorem amare, quasi adulteram. Certe, qui
dicunt se causa Reipubl. & generis humani uxoribus jungi filiosq; pro-
creare, imitentur saltem pecudes, & postquam venter uxoris intumue-
rit, non perdant filios, nec amatores se uxoribus exhibeant, sed maritos
c. 5. XXXII. qu. 4. Orig. Hom. 5. super Genes. XIX. Sunt quidam, qua
sicut animalia abig, ulla discretionem indefinenter libidini serviunt, quas
ego nec mutuis pecoribus comparaverim: pecora enim cum concepe-

rint

perint, ultra non indulgent maribus copiam sui c. 15. XXXII. qu. 7. Apud Essenos, certa inter Judæos Secta, nemo cum uxore prægnante concumbebat, teste *Joseph. Lib. 2. Bell. Judaic. c. 7.* quo ipso ostendebant, se Nuptias non voluptatis sed liberorum causa inivisse. Et si animi nostri sensa prodere licitum sit, consultus esse ducimus, si quis ab ejusmodi concubitu abstineret, ejusmodi enim res haud caret periculo, teste experientia, sæpe enim abortus ex ejusmodi concubitu oritur, aut *Epicyma* sive superfoetatio seu superimprægnatio, aut interdum etiam Mola ein Gebächs oder Mon-Railb. *Excellentiss. Dn. D. Bruno in Lexic. Medic. voc. Epicyma.* vid. Sanchez l. 9. de matrim. Disp. 22. n. 1. Tolcan. lib. 7. Instruct. Sacerd. 24. n. 2.

XIX.

Tempore publicarum & solemnium precum ac Jejuniorum debito Evneca abstinendum satius esse putamus: est enim tempus amplexandi, est tempus abstinendi ab amplexibus, inquit *Ecclesiast. III. 5.* Judæi a Conjugibus abstinebant tempore luctus, ut docet *Paraphrast. Chald.* & statis quoque temporibus, ut ad sacrum solemne se præpararent 1. *Sam. XXI. 4.* Sic Deus in promulgatione legis Israelitas triduum a Conjugibus abstinere jussit *Exod. XIX. 15.* & *Joel* cum publicam indicaret poenitentiam, abstinendum a cibo & usu Conjugum præcepit *cap. II. 15. 16.* Hanc temperantiam & moderatum Conjugis usum commendat *Apostolus*, quando dicit 1. *Cor. VII. 5. ne fraudate alter alterum, nisi siquid ex consensu ad tempus, ut vacetis jejunio & precibus.* Id quod vero Apostoli non ad cotidianas trahendum est preces, ceu nonnulli opinantur, sed ad publicas, solemnes & extraordinarias, obingruentes calamitates aut negotium aliquod arduum susceptas; ideo utitur verbo *χολαζω* solemnibus vacare ritibus, & mox subjungit & *ursum simul convenite* i. e. cohabitare, sicut inter Conjuges fieri consuevit, ne tentet vos *Satanas* propter incontinentiam vestram i. e. ne Diabolus inde occasionem sumat, quod novit vos pro-

nos

nos esse in Venerem, præcipit vos in scortationem, si ab invicem diutius, quam vestra fert libido, abstineatis.

XX.

Ex mutuo porro consensu abstinere posse conjuges ad tempus a consuetudine conjugati, quis est, qui in dubium hoc revocare ausit? 1. Cor. VII. 5. hoc enim modo neuter suo jure defraudatur, cum *volenti non fiat injuria. l. 1. §. 5. ff. de injur.* Sed quid si perpetuam voverit castitatem Conjux, aut ambo Conjuges promiserint DEO se minime debitum petituros? Sane votum hoc non tollere consuetudinem conjugalem verius mihi videtur c. 16. XXXIII. qu. 5. c. 3. XXXII. qu. 2. c. 3. XXX. qu. 1. Hoc enim esset defraudare Conjugem, debitum negare, & Jus ac ordinationem DEI superioris intervertere, quippe qui hominem condidit ad societatem conjugalem & disertis verbis præcepit, ut crescerent, terram replerent, & Reipubl. Christianæ seminarium pie sancteque propagarent. Gen. III. vid. August. Confess. art. 23. verb. Wie aber kein mensch. Geseß Gottes Gebot kan wegthum oder ändern, also kan auch kein Gelübd Gottes Gebot ändern. Accedit, quod omne votum de re illicita, in potestate voventis non existente & alias impossibili susceptum, & in præjudicium tertii vergens, non obliget arg. l. 6. §. 1. ff. de pollicit. l. 185. ff. de Reg. Jur. Stryck. in Annotat. ad Lauterb. Compend. Jur. Tit. de R. N. p. 682. perpetua autem continentia extra potestatem nostram est, nec omnibus est data Matth. XIX. 12. 1. Cor. VII. 7. nemo enim hominum in sua habet manu, ut non generetur in corpore suo semen, nec in nervum erumpat naturalis generandi instinctus. Est appetitus unius sexus ad alterum æque naturalis atque appetitus cibi & potus. Unde scite & emphatice B. Luther. in libr. von Ehe. Leben. Part. 1. tom. 2. Altenb. p. 209. Verbum hoc quod Deus dixit: *crescite & multiplicamini*, non est præceptum, sed plus quam præceptum, nempe opus divinum, quod

quod impedire aut omittere non est nostri arbitrii, sed aque necessarium quum edere, bibere, corpus exonerare, dormire & vigilare. Est natura implantata, perinde atq. membra ipsa isthuc pertinentia. Propterea sicut Deus nemini præcipit, ut mas aut femina sit, sed tales creat, sic non præcipit multiplicationem, sed ita creat, ut homines multiplicari oporteat. Et si quis hoc prohibere velit, manet tamen non prohibitum, & se exferit per fornicationem, adulterium & peccata muta, est enim res natura, non arbitrii.

XXI.

Occasione horum ridiculas Pontificum decisiones præterire non possumus; prohibent namque propter votum aut delictum aliquod exigere debitum, contra vero jubent istud reddere, vid. c. 1. de eo qui cognov. consang. ux. c. 4. eod. c. 10. eod. & c. 11. eod. magis autem ridiculos sese præbent in istarum explicatione & interpretatione Canonista, vid. Sanchez. de mirrim. Sacram. lib. 9. disp. 7. ubi seqq. conclusiones tradit: Maritus cui petere est interdictum, cum tamen reddere teneatur, ut contingit, quando voto castitatis ligatus est, aut post matrimonium contraxit illicitam affinitatem, aut cognationem cum uxore, potest nonnunquam insinuare se uxori & offerre ad usum conjugalem, petereq. ab ea debitum, non in gratiam sui, nempe ut suo appetitui morem gerat, sed gratia uxori complacendi & non reddendi matrimonium ei grave & onerosum. n. 11. Si ambo Conjuges promississent DEO se minime debitum petituros, possent ambo commisceri, non quidem debitum petendo, id enim adversatur voto emissio, sed quando quilibet sentiret, alium indigere, ut propter incontinentia periculum. Hic sistitur castitatis specimen ab iis, qui juramento ad eam perpetuo observandam se obstrinxerunt, secundum quod sc. etiam Conjuges vel sponte & voto, vel propter delictum ad castitatem servandam obstringi, & tamen per ejusmodi interpretationes confictas, quoties

quoties ipsis libet, corporum potestatem sibi invicem facere possunt. Sane si Luthero ejusmodi interpretandi regula nota atque cognita fuissent, non opus habuisset, Papales illas sanctiones subfannare, ut fecit in *libr. von Ebel. Leben. P. 1. tom. 2. Altenb. p. 212.* Ecce, sunt verba ejus, quid Diabolus per mortuos suos in Conjugio agat? *Marem & feminam conjungis, & dicit: non estote mas & femina: ignem stramini subjicit, & precipit, ne flammam concipiat.* Si pars decima ejusmodi Præceptorum Papa imponeretur, quomodo fureret, & de vi atq; injuria conqueretur? *Apoge magnos ejusmodi stultos, tu relinque Conjugium liberum, quemadmodum Deus istud instituit, Peccata autem & crimina coërce aliis pœnis, non prohibitione Conjugii & novis peccatis.* Sunt adhuc plures casus, quibus quis a conjugalis debiti præstatione excusatur, quos adducit Zacchias in *quest. med. legal. lib. 7. tit. 2. qu. 3. 4. 5.*

XXII.

Restat nunc denique, aut paucis inquiramus in *Actiones & Remedia*, quæ Conjugibus ad hoc Jus obtinendum, competunt. Suppeditant autem Jura Conjugibus (1) *Actionem præjudicialiæ utilem*, arg. l. 3. §. 4. ff. de lib. agnost. arg. l. 1. §. 2. ff. de R. P. Lauterb. in *Compend. Jur. tit. de agnost. & alend. lib. p. m. 458.* Hopp. ad §. 13. *Inst. de Act. in us. hodiern.* quæ est actio præjudicialis ex Jure personarum descendens §. 13. *Inst. de Act. l. 9. C. de lib. caus. l. 3. pr. & l. 32. ff. eod.* Dicitur autem *utilis*, quia ex mente & sententia legis per interpretationem & extensionem quandam deducitur, sicuti contra Actiones ex ipsis verbis LL. eoque quod scriptum est, descendunt, *directæ*, & quæ deficientibus verbis & sententia legis ex æquitate in subsidium dantur, *actiones in factum* appellantur Lauterb. in *Comp. Jur. tit. de Oblig. & act. p. m. 622.* Hopp. ad §. 16. *Inst. de Leg. Aquil.* ad verba: *Directam ex hac lege actionem.* Datur itaque hæc actio uxori, adversus maritum conjugale debitum dene-

gan-

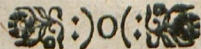
gantem, & vice versa marito adversus uxorem, ad id, ut se mutuo recognoscant, debitaque conjugalia sibi invicem præstent. Datur etiam secundo Conjugibus imploratio officii Judicis, pro compellendo Coniuge ad explendum debitum conjugale. c. 6. §. de adult. & supr. & c. 3. §. eod. Terrio denique accommodantur Conjugibus remedia possessoria, quibus Coniux adigitur ad id, quod sui est officii, c. 8. §. de Restit. spo. ibique Gloss & Canonist. c. 13. §. eod. c. 11. §. de Presumpt. Stryck, in Tr. de Jur. domest. cap. 2. §. 5. pag. 9. Struv. Exerc. 29. th. 57. Schilter. in inst. Jur. Can. l. 2. tit. 11. §. 14. Kitzel. in Synops. matrim. c. 10. theor. 4.

Hisce nostro labori finem imponimus. Interim DEO T. O. M. de concessis viribus & Spiritus Sui Sancti assistentia immensas, quas mens & lingua hac in mortalitate potest proferre, agimus grates, obnixè rogantes, velit porro sua nobis clementer gratia assistere, & regere atq. gubernare mentem, nostrasq. cogitationes, ut omnia, que agimus, que facimus, vergant in Sanctissimi Sui Nominis gloriam, Proximi commodum ac emolumentum, nostramq. deniq. eternam salutem. Errata, que propter nimiam festinationem forte irrepperunt, ut L. B. ignoscas, est quod decenter rogamus & a tua humanitate expectamus.

Sit honor æterno, qui regit Astra, DEO.

E R R A T A.

Pag. 10. lin. 19. loco c. 2. leg. 3. lin. 26. pro art. 2. 3. leg. art. 23. pag. 11. lin. 15. pro Exod. XV. §. 35. subst. Exerc. XV. §. 49. pag. 22. lin. 33. pro luxuriens leg. luxuries. pag. 23. lin. 8. pro ORSA leg. OSSA.

00 A 6371

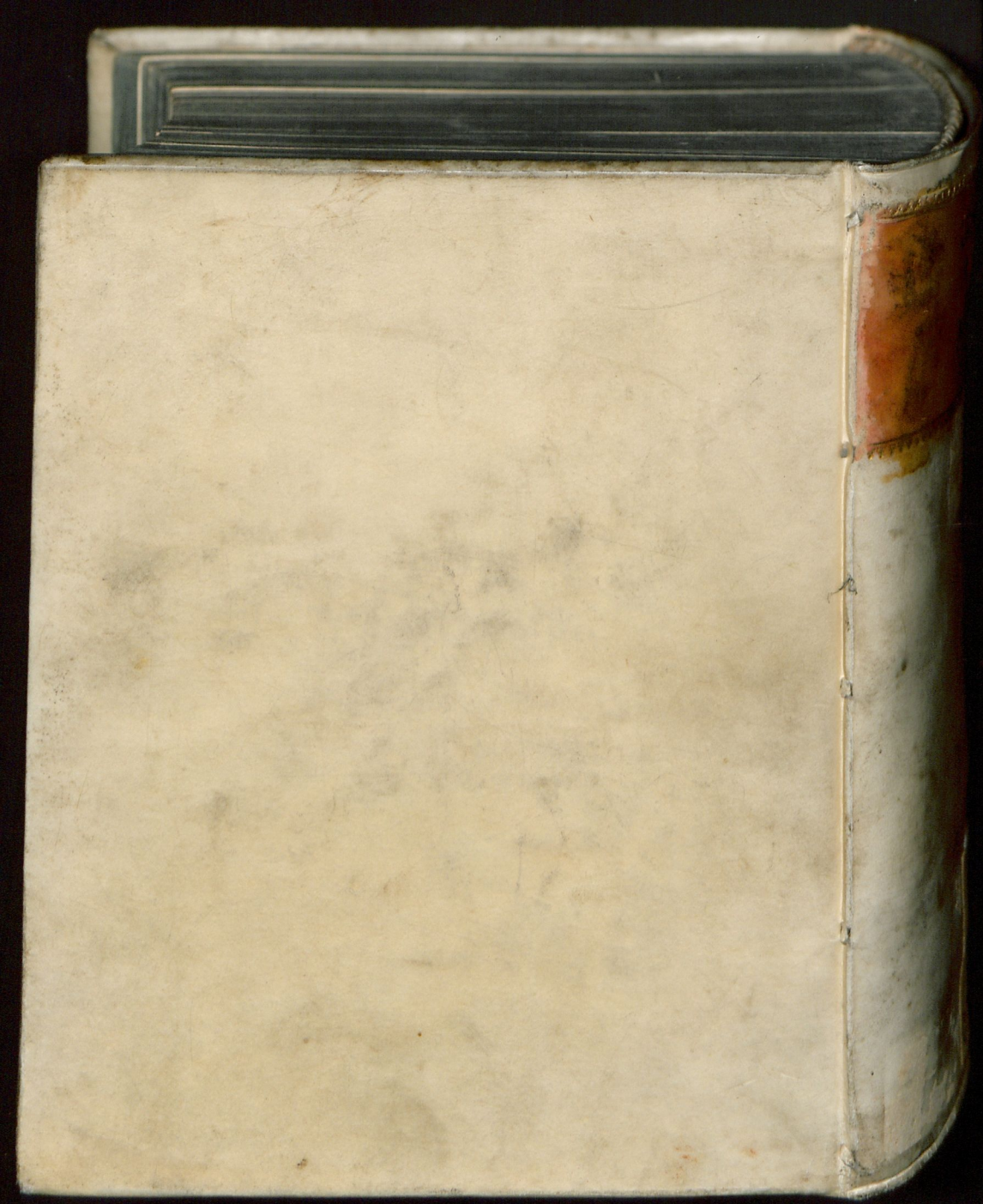
ULB Halle
002 916 614

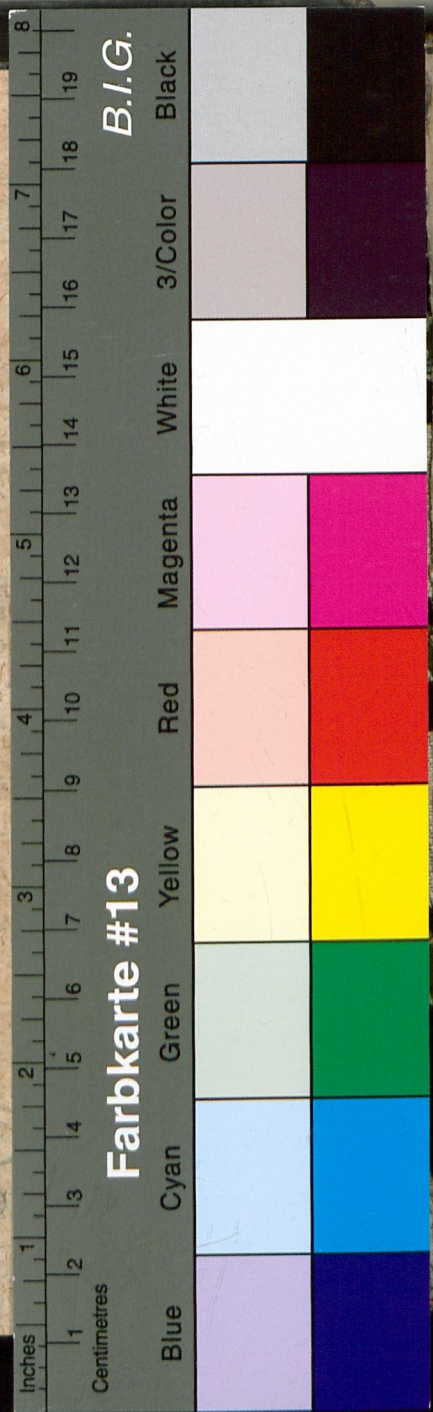
3

WD 78

WD 78

27

J. J. B.
DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
CONJUGALIS
DEBITI
PRAESTATIONE,
Von Leistung der Ehehichen Pflicht/
PRÆSIDE DEO TRINUNO,
INDULTU ET AUCTORITATE
Quam
MAGNIFICI
CTORUM ORDINIS,
IN ALMA NORICORUM UNIVERSITATE
PRO LICENTIA,
SUMMOS IN UTROQUE JURE
HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA
rite & legitime capeſſendi,
Publico ac ſolenni Eruditorum Examine ſubjiciet
ad diem xxv. Junii, A.O.R. MDCCVI.
H. L. Q. C.
JOHANNES JODOCUS BECK,
Norimbergensis.
Cattitero MEYERIANO.